

Open brief aan Gemeenteraad Utrecht

Utrecht, 6 juli 2018

Geachte Gemeenteraadsleden,

In Utrecht heeft een viertal bewonersorganisaties met de steun van ruim vijftig collega-organisaties een aanvraag ingediend voor het mogen uitvoeren van het 'sociaal makelaarschap' in de stad voor de periode 2019-2024. Het 'sociaal makelen' gaat over het 'verbinden van bewoners, juist ook kwetsbare bewoners', en wij, georganiseerd als stadscoöperatie SAMEN030, vinden dat de bewoners daar zelf eigenaar van zijn en sturend moeten kunnen zijn in wat we daarin doen en hoe we dat samen doen. Vandaar ook als titel van onze aanvraag: 'Utrechters aan zet in eigen buurt en wijk'.

Wij, SAMEN030, hebben deze aanvraag niet gewonnen. Dat is niet alleen spijtig maar vooral ook een enorme gemiste kans om ruim baan te geven aan 'bewonersparticipatie' in Utrecht. Echter, zo is te lezen in de ambtelijke beoordeling, wij konden deze aanvraag ook niet winnen. Zo blijkt uit de twee volgende voorbeelden.

De grootste kracht van onze aanvraag, namelijk het aan het stuur zetten van bewoners zelf (als ook de buurtondernemers en buurtorganisaties) in hoe het sociaal makelen in de buurten en wijken wordt vormgegeven levert geen enkel punt op in de beoordeling. Sterker nog, het wordt gezien als een bedrijfsrisico. Daarnaast wordt in de beoordeling van onze aanvraag gesteld dat wij geen uitgewerkte buurtanalyses en -plannen hebben aangeleverd, dus ook hier geen punten. Wij hadden in onze aanvraag namelijk gezegd dat de buurtanalyse - inclusief de conclusies voor het sociaal makelen - niet door ons kan worden gemaakt maar iets is wat je in de wijk organiseert, met de prioriteiten van bewoners als vertrekpunt.

Beide voorbeelden laten goed zien dat de eisen die werden gesteld aan de aanvrager voor het 'sociaal makelaarschap' in onze stad strijdig zijn met een aanvraag die vanuit bewoners zelf is opgesteld en volstrekt strijdig met een aanvraag waar bewoners zelf aan het stuur zitten.

In Utrecht is de beweging van bewonersparticipatie volop aan de gang. Dat heeft in de afgelopen jaren geleid tot tientallen nieuwe bewonersorganisaties in buurten en wijken. De voortvarendheid, creativiteit en originaliteit van bewonersinitiatieven wordt niet betwist: een buurthuis of voormalig schoolgebouw in zelfbeheer of zelfs eigendom, het organiseren van burens- en ondernemersnetwerken, wijkinformatiepunten en buurtwerkkamers of het aanbieden van een tablet aan senioren. Het gebeurt allemaal in Utrecht: van, voor en door bewoners en buurtondernemers zelf.

Sterker nog, de beweging van bewonersparticipatie is in Utrecht inmiddels zo groot en krachtig, dat we ons hebben weten te bundelen en - ook al zijn we heel verschillend en eerlijk gezegd vaak ook best eigenzinnig en overtuigd van ons gelijk - we waren in staat om in zes weken tijd - volledig op basis van kosteloze vrijwilligersuren - alle energie te steken in een volwaardige aanvraag voor het 'sociaal makelaarschap'. Omdat we vinden dat het nodig is. In onze aanvraag gaan wij uit van meer zeggenschap en eigenaarschap in de buurt en wijk. Participatie is volgens ons meedenken, meedoen en mede-eigenaarschap: zelf verantwoordelijkheid nemen en dit gegund krijgen waar dit kan.

De gemeente Utrecht heeft een enorme kans gemist om de 'beweging naar voren' een impuls te geven en bewonersparticipatie serieus te nemen. Niet vanuit een bureaucratische of hulpverlenerslogica, maar vanuit het perspectief van actieve bewoners die verantwoordelijkheid nemen. Het roept bij ons de vraag op of het beoordelen van dergelijke aanvragen wel kan worden overgelaten aan ambtelijke commissies met de politiek op grote afstand. Wij willen u als raadsleden oproepen dit met ons en elkaar te delen, te bespreken en na te gaan hoe dit anders kan en moet.

Anja van der Aa, Gert Dijkstra, Mieke van Dommelen, Nathan Rozema en Sonja Willemsen zijn als actieve bewoners oprichters van de stadscoöperatie SAMEN030.